

DE KERSEN van VAN PETEGHEM

Gert Peersman (column verschenen in De Standaard op 24 oktober 2023)

In het regeerakkoord kreeg Vincent Van Peteghem (CD&V) als minister van Financiën de opdracht om deze legislatuur een brede fiscale hervorming voor te bereiden. Op zijn verzoek hebben we, met een team fiscalisten en economen onder leiding van Mark Delanote, een blauwdruk op papier gezet. De rest is geschiedenis: Van Peteghem heeft enkele kersen uit de visienota geplukt en deze zomer al op de regeringstafel geserveerd, maar die werden niet gesmaakt door de coalitiepartners.

Laten we het kind niet met het badwater weggoien. Het publieke debat gaat altijd over de belastingen op arbeid verlagen en hoe dat gefinancierd moet worden, wat ook de kern was van het voorstel van Van Peteghem. Maar in de visienota schuilen nog wel meer zoete kersen. Zonder ons uit te spreken over de hoogte van de belastingtarieven – dat is een politieke keuze – staat in de nota bijvoorbeeld beschreven hoe een eenvoudiger, rechtvaardiger en economisch minder schadelijk belastingstelsel eruit zou moeten zien.

Een efficiënt belastingstelsel streeft onder andere naar een bepaalde belastingopbrengst met minimale welvaartskosten. Met uitzondering van belastingen die bedoeld zijn om specifieke gedragsveranderingen te bewerkstelligen, zoals milieuheffingen, is een belasting efficiënter naarmate ze minder gedragsverandering teweegbrengt om minder belastingen te moeten betalen. Wanneer vergelijkbare belastbare grondslagen bijvoorbeeld verschillend worden belast, zullen belastingplichtigen hun inkomsten verplaatsen van de ene naar de andere grondslag. Het gevolg is dat er hogere belastingtarieven nodig zijn om dezelfde overheidsinkomsten te realiseren, met ongunstige gevolgen voor de economie en onze welvaart.

Onze huidige vermogensfiscaliteit is bijzonder inefficiënt omdat vergelijkbare belastbare grondslagen zeer verschillend worden belast. Ondernemers en investeerders in aandelen betalen bijvoorbeeld 30 procent roerende voorheffing op de winsten die als dividend worden uitgekeerd. Wie zijn winsten daarentegen in het bedrijf accumuleert en later zijn aandelen met een meerwaarde verkoopt, kan de roerende voorheffing ontwijken omdat meerwaarden in ons land niet belast worden. Het gevolg is dat veel kapitaal geforceerd in bedrijven wordt vastgehouden in plaats van op de meest productieve manier te worden ingezet. Spaarboekjes worden ook niet belast, waardoor we er bovenmatig veel geld op parkeren.

Iets gelijkaardig doet zich voor bij vastgoed. Dat wordt vaak gekozen als belegging omdat het fiscaal gunstiger wordt behandeld dan bedrijfsaandelen. Huizen- en grondprijzen zijn daardoor in ons land kunstmatig hoog. In tegenstelling tot vermogen dat in ondernemingen wordt geïnvesteerd, creëren duurdere stenen (voor dezelfde kwaliteit) geen welvaart of jobs.

Ik heb het dan nog niet eens over allerlei achterpoortjes om minder belastingen op vermogenswinsten te betalen. De gemiddelde boekhouder spendeert er ontzettend veel tijd aan. Een verschuiving van vermogensinkomsten louter om fiscale redenen verstoort altijd

een efficiënte allocatie van arbeid en kapitaal, wat nefast is voor de economie en onze welvaart.

In plaats van een lappendeken van belastingtarieven, hebben we nood aan een vermogensfiscaliteit gebaseerd op neutraliteit, zodat kapitaal op de meest gewenste en productiefste manier kan worden ingezet. Een mogelijke oplossing is de invoering van een dual income tax, een systeem dat al wordt gebruikt in de Scandinavische landen. Hierbij worden inkomsten uit arbeid en vermogen gescheiden belast. Bestaande belastingen op vermogensinkomsten worden afgeschaft, en alle vermogensinkomsten, zoals rente op spaarrekeningen, obligaties, vastgoed, dividenden en meerwaarden op aandelen, worden samengeteld en tegen een uniform tarief belast.

Meerwaarden worden bijgevolg belast, maar minderwaarden kunnen worden afgetrokken zodat het investeringsrisico niet wordt ontmoedigd. Door minderwaarden aftrekbaar te maken, ontstaat een soort verzekering, waarbij de overheid ook een deel van het risico op zich neemt. Door een belastingvrije schijf in te voeren krijgt het systeem een progressief karakter, wat het draagkrachtbeginsel ten goede komt.

Dankzij een verbreding van de belastbare basis en minder inkomstenverplaatsing, kan met een lager belastingtarief dezelfde belastingopbrengst worden opgehaald. Dat is op zich al gunstig voor de economie. Maar een gelijke behandeling van vermogensinkomsten zal ook de allocatie van kapitaal naar de productiefste activiteiten en de meest gewenste bestemming door spaarders bevorderen. De mogelijke terugverdieneffecten die daarmee gepaard gaan, kunnen worden gebruikt om het begrotingstekort aan te pakken of belastingtarieven verder te verlagen.

Ongeacht wie de volgende regering vormt, een dual income tax zou een belangrijk onderdeel moeten zijn van het regeerakkoord. Ik kan alle partijen ook aanmoedigen om de visienota eens grondig door te nemen bij het opstellen van hun verkiezingsprogramma. De gelijke fiscale behandelen van vermogensinkomsten is maar een van de vele voorstellen om het belastingstelsel eenvoudiger, efficiënter en rechtvaardiger te maken.